

СЛОВА-МАРКЕРИ ДЛЯ ЛОГІЧНОГО ВИКЛАДУ НАУКОВОГО ТЕКСТУ

Мовні кліше – це готові обороти, які дозволяють економно висловити думку і сприяють швидкості передачі інформації.

Існують різні думки щодо того, добре використовувати мовні кліше або погано. Наша позиція полягає в тому, що у вживанні кліше немає нічого поганого. Вони гарні тим, що дозволяють молодому досліднику зрозуміти, які основні обороти існують в науковій мові, потренуватися на них красиво і грамотно вибудовувати свої тексти, і надалі виробити свій власний стиль письма.

Також існують і інші аргументи на користь використання мовних кліше, наприклад, мовні кліше:

- відповідають нашим психологічним стереотипам;
- вони легко відтворюються у вигляді готових мовних формул;
- автоматизують процес відтворення інформації;
- полегшують процеси сприйняття і комунікації.

Також мовні кліше економлять зусилля, розумову енергію і час як для того, хто пише текст, і для того, хто цей текст потім читає.

Проте слід зазначити, що не всі дослідники однаково добре ставляться до різних мовних кліше. Це може відноситися до вашого наукового керівника, редактору журналу, у якому ви плануєте публікуватися, внутрішніх та зовнішніх рецензентів. Тому намагайтеся створювати свій власний список мовних кліше, які вам подобаються та є прийнятними для осіб, які приймають рішення щодо ваших текстів. А почніть цей список з переліку мовних кліше, які ми відібрали для вас з найкращих посібників з наукового стилю письма.

МОВНІ КЛІШЕ ДЛЯ ФОРМУЛЮВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

- *Проблема / назване явище заслуговує на особливу увагу серед науковців...Проблема актуальною на сучасному етапі розвитку науки...*
- *Проблема відноситься до найактуальніших...*
- *Проблема давно є на часі...*
- *Проблема є актуальною...*
- *Проблема є дискусійною...*
- *Проблема є не досить розробленою...*
- *Проблема є мало розробленою / недослідженою...*
- *Проблема є цілком на часі...*

- Проблема заслуговує на особливу увагу...
- Проблема не була об'єктом спеціального вивчення...
- Проблема перебуває у центрі уваги...
- Проблема посідає важливе місце...
- Проблема фрагментарно висвітлювалася в..
- Проблема цілком є не вирішеною...
- Уважного ставлення дослідників останнім часом вимагає питання...

МОВНІ КЛІШЕ ДЛЯ ОПИСУ ІСТОРІЇ ТА СУЧАСНОГО СТАНУ ПРОБЛЕМИ

- Прийнято вважати, що...
- Загальновідомо, що...
- На думку (кого?)...
- Згідно з поглядами (кого?)...
- Як вважають (вважає)...
- Наявні погляди щодо цього питання можна класифікувати так...
- Дослідженням цієї проблеми у різні часи / періоди займалися...
- Цих поглядів дотримуються (дотримується)...
- Гіпотезу / припущення про... висунув / запропонував...
- Початок тенденції саме такого вивчення поклав...
- Нову концепцію (ідею, теорію, гіпотезу) розробили...

МОВНІ КЛІШЕ ДЛЯ ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ

- Метою є встановити (встановлення)...
- Метою є визначити (визначення)...
- Мета статті полягає у порівнянні...
- У статті вивчаються / виявляються / з'ясовуються...
- Мета статті – проаналізувати / описати / схарактеризувати / виявити / порівняти / узагальнити / систематизувати...
- Метою роботи є дослідження...

МОВНІ КЛІШЕ ДЛЯ ПЕРЕХОДУ ДО ЗАВДАНЬ

- Поставлена / сформульована мета вимагає / передбачає розв'язання цілої низки конкретних завдань, а саме:...
- Для реалізації мети поставлено такі завдання...
- Мета зумовила конкретні завдання, а саме:...

МОВНІ КЛІШЕ ДЛЯ ФОРМУЛЮВАННЯ ЗАВДАНЬ

- проаналізувати (методику, закономірності, тенденції, проблеми, роль, можливості, реалії та перспективи)...
- виявити закономірності...

- дослідити особливості...
- встановити (закономірності, тенденції, основні закони, принципи, системні ознаки, параметри)...
- класифікувати...
- описати (особливості, проблеми, параметри, ознаки, структуру, співвіднесеність, зв'язок, аспекти, засади, тенденції)...
- обґрунтувати (теорію, тезу, погляди науковців на..., концепцію, перспективи, систему, шляхи розв'язання проблеми)...
- узагальнити (досвід, висновки, результати попередніх досліджень, результати експерименту, експериментальні дані, статистичні дані, матеріали дослідження)...
- розглянути (проблеми, особливості, параметри, ознаки, структуру, зв'язок, сутність, основні принципи, засади, характер, аспекти, механізми)...
- з'ясувати (причини, сутність, особливості, умови, характер, природу й структуру, місце й роль, основні принципи, параметри, закономірності)...
- порівняти (позиції, результати, погляди, параметри, різні підходи, наукові концепції, якості, ознаки, функції, дефініції)...
- охарактеризувати (сутність, сучасний стан, значення, механізм, основні напрямки, особливості, передумови, якості, причини, принципи)...
- відстежити (процес, логіку, факти, причини, можливості, умови)...
- запропонувати (нові підходи, шляхи розв'язання проблеми, класифікацію, рекомендації, нові методики дослідження)...
- сформулювати (закони, принципи, завдання, правила, висновки, рекомендації щодо, позицію щодо)...
- навести (теорію, загальну характеристику, вагомий статистичний матеріал, відомості, характеристики, класифікації, типології)

ПЕРЕХІД ДО ОСНОВНОГО ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛУ

- Є підстави вважати...
- Перевіримо висунуте припущення...
- Однією з найважливіших особливостей досліджуваного об'єкта є... Зібраний і проаналізований фактичний матеріал дозволяє проілюструвати певні спостереження...
- Матеріали здійсненого обстеження дозволяють згрупувати / узагальнити / уточнити / конкретизувати / класифікувати / провести нову таксономію...
- Вдалося зафіксувати / з'ясувати / помітити певні закономірності...

ЛОГІЧНІ ПЕРЕХОДИ ВІД ОДНОГО АСПЕКТУ ДО ІНШОГО

- *Як було сказано (показано, зауважено, зазначено, встановлено, виявлено, з'ясовано)...*
- *Як свідчать дані (результати)...*
- *Як уже вказувалося / підкреслювалося вище / раніше...*
- *Вище йшлося про...*
- *Згідно з цим...*
- *Відповідно до цього...*
- *У зв'язку з цим...*
- *У зв'язку з викладеним вище...*
- *Далі з'ясуємо...*
- *У такий же спосіб знаходить свій вияв...*

ДОПОВНЕННЯ АБО УТОЧНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

- *також...*
- *при чому...*
- *при тому...*
- *разом з тим...*
- *крім того...*
- *більше того...*
- *до речі...*
- *між іншим...*
- *головним чином...*
- *особливо...*
- *точніше...*
- *маємо на увазі...*
- *по суті...*
- *втім...*
- *(у)все-таки...*
- *тим більше, що...*
- *у тому числі...*
- *тобто...*
- *а саме...*

ПОРІВНЯННЯ АБО ПРОТИСТАВЛЕННЯ

- *однак...*
- *проте...*
- *але...*
- *так само...*
- *так само, як і...*
- *не лише..., але й...*
- *порівняно з...*

- *на противагу (чому?)...*
- *навпаки...*
- *аналогічно (до чого?)...*
- *таким же чином...*
- *з одного боку..., з іншого боку...*
- *у той же час, як...*
- *разом із тим...*
- *тим більше, що...*

ВСЕБІЧНИЙ РОЗГЛЯД ОБ'ЄКТА, ОСОБЛИВО З ПОГЛЯДУ ТИПОВОСТІ, КОНКРЕТНОСТІ, СУТНОСТІ

- *у цьому розумінні...*
- *взагалі...*
- *зокрема...*
- *як правило...*
- *в основному...*
- *практично...*
- *по суті...*
- *з одного боку...*
- *іншого боку...*
- *крім того...*
- *окрім...*
- *у контексті...*
- *за концепцією...*
- *між іншим...*
- *більше того...*

ВИОКРЕМЛЕННЯ ПЕВНОГО АСПЕКТУ ІНФОРМАЦІЇ

- *головне при цьому...*
- *зупинимося на головному...*
- *необхідно зазначити, що...*
- *маємо підкреслити / зауважити, що...*
- *слід мати на увазі / враховувати, що...*
- *характерно, що...*

АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ – ВИСЛОВЛЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ

- *що...*
- *безперечно, що...*
- *безсумнівно, що...*
- *очевидно, що...*
- *насправді...*
- *безсумнівно, але...*
- *швидше за все...*

- *досвід (розрахунки, аналіз) підтвердив...*
- *як відомо...*
- *загальновідомо, що...*
- *згідно з поглядами...*
- *дослідження показало, що...*

АНАЛІЗ ІНФОРМАЦІЇ – ВИСЛОВЛЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ

- *вважаємо, що...*
- *здається, що...*
- *на наш погляд...*
- *за нашим переконанням...*
- *уявляється вірогідним / правомірним...*
- *викликає сумнів...*
- *точка зору автора, що збігається з нашою, ...*
- *вірогідно...*
- *ймовірно...*

ВИСЛОВЛЮВАННЯ ВПЕВНЕНOSTІ

- *Є впевненість у тому, що...*
- *Переконливим є погляд знаних авторитетів у цій галузі на (що?)...*
- *Не можна не зважати на те, що...*
- *Доведено, що...*
- *Є очевидним, що...*
- *Ці факти переконують у (чому?)...*
- *Автор переконливо доводить, що...*
- *Результати дослідження підтверджують справедливості (чого?)...*
- *Можна з упевненістю сказати, що...*
- *У цьому аспекті варто взяти до уваги...*

ВИСЛОВЛЕННЯ КРИТИКИ, НЕЗГОДИ, СПРОСТУВАННЯ

- *Не можна погодитися...*
- *Навряд чи можна погодитися...*
- *Є підстави дорікати в неточності...*
- *Є серйозні заперечення щодо...*
- *Необґрунтовано стверджується...*
- *Є дискусійним питання...*
- *Низка сумнівів та зауважень виникає при...*
- *Певний сумнів викликають наведені приклади / статистичні дані / припущення щодо...*

УЗАГАЛЬНЕННЯ В ОСНОВНОМУ ЗМІСТІ

- *відтак...*
- *отже,...*
- *у підсумку...*
- *в/у результаті...*
- *усе це свідчить про те, що...*
- *є очевидним, що...*
- *це дозволяє зробити висновок...*
- *це свідчить про...*
- *нарешті...*
- *сформулюємо висновок...*
- *одним словом...*
- *підбиваючи підсумки, ...*
- *резюмуючи, ...*

ІЛЮСТРАЦІЇ ДО ТЕОРЕТИЧНИХ ВИКЛАДОК

- *наприклад,...*
- *як приклад...*
- *прикладом може бути / слугувати...*
- *наведемо приклад...*
- *проілюструємо викладене вище яскравими прикладами...*
- *розглянемо приклад...*
- *проаналізуємо типові приклади...*
 - *унаочнимо...*

ВИСНОВКИ

- *Отже, проведене дослідження (виконаний аналіз) підтверджує, що...*
- *Отже, є всі підстави зробити такий висновок:...*
- *Результати здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок про...*
- *Відтак, можна впевнено стверджувати, що...*
- *Сформулюємо основні висновки...*
- *Здійснене дослідження дає можливість / дозволяє зробити такі висновки:...*
- *Проведене дослідження дало можливість сформулювати такі висновки:...*
- *В ході експерименту розв'язано поставлені завдання й підтверджено основні положення запропонованої гіпотези, а саме:...*

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗРОБОК

- У перспективі планується дослідження співвідношення...
- Перспективним видається більш детальне вивчення явища ... у порівняльному аспекті
- Перспективи подальшого вивчення заявленої проблеми вбачаємо у дослідженні...
- Подальше дослідження цього аспекту полягає в...
- У межах отриманих результатів можна намітити перспективу подальшого студіювання в цьому напрямі...

ЦИТУВАННЯ

- (Дослідник) так визначає завдання...
- В ... аспекті висвітлюють проблему вітчизняні вчені...
- В аналогічному напрямку активно працюють (дослідники)
- Використовуємо методiku, запропоновану дослідником...
- Вітчизняна ... представлена працями дослідників)
- Дані запозичено зі статті...
- Детальніше дивіться про це у працях...
- До проблеми (якої?) зверталось чимало авторів:...
- До цієї проблеми зверталися вчені...
- Дослідник ... пропонує/стверджує, що...
- Дослідник ... зазначає/нагадує, що...
- Дослідник ... вбачає, що...
- На переконання (дослідника),...
- Один із підходів представлено у працях...
- Пишучи про..., (дослідник) висловив гіпотезу...
- Проблемі ... приділили увагу...